Oduvek su žene koristile abortus kao sredstvo za kontrolu radanja. Ukoliko ne budemo samedonosile odluku o tome da li želimo ili ne želimo radati decu, veoma teško cemo uspostaviti kontrolu nad svojim životima i ravnopravno ucestvovati u društvu. Pravo na legalan i siguran abortus nampomaže da raspolažemo svojim životima.

Žene razlicite dobi, rase, religije, ekonomskog i bracnog statusa, seksualnih preferencija, odlucuju se na abortus iz mnogo razloga. Žena može da zatrudni zbog upotrebe neodgovarajucih kontraceptivnih sredstava ili zbog neobaveštenosti i neznanja. Pošto nijedan kontraceptivni metod nije 100% siguran, abortus je životni uslov u slucajevima kada kontraceptivno sredstvo zataji. Razlog za abortus mogu biti i ozbiljni genetski poremecaji fetusa. Trudnoca može biti posledica silovanja, incesta ili drugih vrsta seksualnog nasilja koja su cesta u društvu. Mlade žene su narocito osetljive na seksualne pritiske zbog nedovoljnog seksualnog obrazovanja. Odluku o tome da li cete roditi ili abortirati je teško doneti. Trebalo bi takvu odluku doneti u saglasnosti sa svojim shvatanjima o odgovornosti, moralu, da biste odabrali najbolje za sebe i ljude koji su vam važni u životu, sve u zavisnosti od vaših potreba, sredstava, obaveza i ocekivanja.

Smatramo da je nedopustivo ženu prisiljavati na trudnocu i radanje dece ako ona to ne želi. Ženama koje muci uverenje da je abortus oduzimanja ljudskog života, donošenje odluke o abortusu može olakšati savet da ceo problem posmatraju tako što ce izabrati rešenje koje uzrokuje najmanje patnji onima koji su ukljuceni. Cinjenica da sam opravdano smela da izaberem abortus, veoma je promenila moj život od tada. Odluke koje sam kasnije donosila, gde da živim, da se vratim u školu, da otvoreno kažem da sam lezbejka, kojom vrstom posla da se bavim, bile bi drugacije da nije bilo iskustva sa abortusom. Sigurna sam da ta opcija treba da bude dostupna i drugim ženama. Naravno, ne mislim samo na abortus, vec i na brigu o deci, pristojna primanja, pomoc u kuci, prilike za obrazovanje, borbu protiv rasizma i mnogo više. Kroz svoje iskustvo sam shvatila šta sve za ženu predstavlja odluka o abortusu i njena realizacija. Abortus je izazvao mnoga složena osecanja. Uopšte nije bilo jednostavno kao što sam ocekivala. Jasno sam shvatila da niko nema prava da se uplice u život žene i donošenje tako važne odluke.

Protivnici abortusa govore da nijedna žena nikada nije želela abortus, da je abortus uvek traumaticno iskustvo ali žene su ponekad prinudene na abortus zbog ekonomskih ili licnih problema. Kao mlada devojka imala sam iskustvo neželjene trudnoce i straha da necu na vreme uraditi ilegalni abortus, to je bio traumatican doživljaj. Sa ocajanjem sam odbijala i pomisao da postanem majka. Ono što sam želela je da budem seksualno aktivna. Abortus je doneo veliko olakšanje, kraj moje traume. Cinilo mi se kao da sam kažnjena. Iako sam koristila kontracepciju, ostala sam u drugom stanju. Više nisam verovala svojoj dijafragmi, svom ljubavniku, svom telu. Osecanje krivice zbog neželjene trudnoce pretvorilo se u bes kada sam shvatila da nijedan metod kontracepcije nije sto

posto siguran! Preduzela sam sve mere opreza, a opet se završilo abortusom. U bolnici sam susrela mnogo žena sa istim iskustvom. Nije bilo narocito teško odluciti se za abortus, ali nakon reakcija onih kojima sam rekla svoju nameru, pocela sam da se pitam da li nešto nije u redu sa mnom zato što nisam bila izbezumljena.

MEDICINSKE TEHNIKE ABORTUSA

Kada razmišljate o abortusu i o tome gde da ga uradite, vaše je pravo da se upoznate sa procedurama koje se koriste u odredenim fazama trudnoce, koji su rizici i moguce komplikacije abortusa i koliko košta.

Na pocetku trudnoce mala nakupina celija gnezdi se u zid materice jednu nedelju nakon zaceca. Pocinje da se razvija posteljica koja hrani embrion. Na kraju drugog meseca, embrion koji sada zovemo fetus, okružen je meškom ispunjenim tecnošcu koji se zove amnionski mešak. Oko 20. nedelje žena pocinje da oseca pokrete ploda. Negde izmedu 24. i 28. nedelje fetus dolazi u stadijum kada može da preživi izvan tela majke, makar za kratko, u uslovima intenzivne bolnicke nege.

KOLIKO DUGO SAM TRUDNA

Starost trudnoce se obicno racuna od prvog dana poslednje normalne menstruacije, a ne od dana zaceca. To nije sasvim pouzdan nacin i može vas dovesti u zabludu da ste dve nedelje duže trudne nego što zaista jeste. Ovaj metod se zasniva na pretpostavci da svaka žena ima ne samo pravilne cikluse od 28 dana, nego i da ovulacija nastupa tacno dve nedelje nakon pocetka menstrualnog ciklusa, a gotovo nijedna žena nema potpuno uredan menstrualni ciklus. Prvu trecinu trudnoce predstavlja prvih 13 nedelja, druga trecina je od 14. do 24. nedelje, a posle 25. nedelje pa nadalje pocinje treca trecina. Abortus treba uraditi u prvoj trecini trudnoce. Mnogo je teže abortus uraditi u drugoj trecini, dok je u trecoj moguc samo onda kada je ugrožen život majke. Uobicajeno je da se za odredivanje starosti trudnoce koristi prvi dan poslednjeg menstrualnog ciklusa, ali morate proceniti da li je taj ciklus bio uobicajen za vas. Ako je menstruacija pocela u nepredvideno vreme ili je bila manje obilna nego inace, to može biti znak da se zacece dogodilo u prethodnom ciklusu. Ukoliko pratite promene u svom telu racunanjem plodnih i neplodnih dana imacete evidenciju o periodu ovulacije, pa cete trudnocu moci vrlo rano da prepoznate. Ukoliko umete sami da pregledate grlic materice, primeticete da je promenio boju i postao plavoljubicast, što se dešava u prvim nedeljama trudnoce. Mogu vam pomoci znaci trudnoce da biste odredili vreme zaceca. Medicinski radnik/ca svojim iskustvom može proceniti starost trudnoce opipavajuci velicinu materice za vreme ginekološkog pregleda. I ovaj nacin utvrdivanja starosti trudnoce podrazumeva pogrešnu procenu od 2 nedelje. Ultrazvuk, drugi metod kojim se može utvrditi starost trudnoce, takode ima raspon greške od dve nedelje. Lekar/ka koji/a izvodi abortus odreduje starost trudnoce.

Prema statistikama rizicnost abortusa raste kako trudnoca odmice i materica postaje veca I mekša. Prilikom abortusa uklanja se sadražaj gravidne materice, embrion ili fetus, posteljica i novo izgradjeno tkivo materice. Koriste se razlicite metode u zavisnosti od toga koliko je trudnoca stara, od obucenosti osobe koja izvodi abortus, prakse koja je uobicajena i raspoložive medicinske opreme. Neke od ovih procedura možda nisu dostupne u sredini u kojoj vi živite ili

se za njih koriste drugaciji nazivi.
Kada se abortus vrši metodom aspiracije (sukcije) sadržaj materice se uklanja pomocu cevi koja se kroz grlic materice uvodi u samu matericu. Cev, koja se zove kanila, prikljucena je na vakuum aspirator, elektricni ili mehanicki, koji izvlaci, usisava sadržaj.
Aspiracija je najcešce korišcen metod za izvodenje abortusa. Od svih metoda ima najmanje mogucih komplikacija i manje je rizican od trudnoce i porodaja. U stvari, to je jedna od najbezbednijih operacija. Traje veoma kratko, 5-15 minuta. Ovaj metod je najbezbedniji I najbezbolniji za ženu, fizicki i emocionalno. Moguce je primeniti ga samo u prva tri meseca.

1. Ukoliko se aspiracija radi pre 5. ili 6. nedelje od prvog dan poslednje menstruacije, kada trudnocu nije moguce tacno dijagnostikovati pregledom, tada se postupak naziva endometrijalna aspiracijom ili menstrualna regulacija. Kanila je povezana sa špricem i na taj nacin se izvlaci sadržaj materice zajedno sa malom kolicinom fetalnog i placentalnog tkiva, ukoliko postoji trudnoca. Špric je dovoljan da bi se stvorio vakuum, nije potreban aspirator na struju. Ne radi se ni dilatacija, širenje grlica materice da bi se uvela kanila (4-5 mm) koja je savitljiva i lako se uvodi u matericu. Retko se koristi lokalna anestezija, jer se ne radi dilatacija i cela procedura traje samo nekoliko minuta. Komplikacije su iste kao i kada se izvodi u kasnijim nedeljama trudnoce. Moguce je da osoba koja izvodi abortus ne uradi prekid trudnoce, jer je fetalni sadržaj toliko mali da ga je lako promašiti. Neke žene žele što pre da uklone trudnocu i ne cekaju da provere da li su zaista trudne. U
svakom slucaju, ako uradite abortus pre nego što ste sigurno utvrdili da ste trudni, ne znaci da cete tako izbeci osecanja vezana za trudnocu ili abortus, kad-tad moracete se sa njima suociti.

2. Abortus, ranom evakuacijom materice se radi pošto je ginekološkim pregledom potvrdena trudnoca.Koristi se tehnika slicna prethodno navedenoj, osim što se koristi kanila cija je širina 5-6
mm.

3. Za vreme abortusa pomocu vakuumske aspiracije, otvor grlica materice se prethodno proširuje, jer se koristiti šira kanila. Sukcija se vrši pomocu elektricnog aspiratora.

Postoji nekoliko varijanti ove metode. Više od jedne decenije se žene trude da obezbede najsigurnije, psihicki manje traumaticnu aspiratorsku tehniku. Mnogi feministicki zdravstveni centri u svetu obucavali su medicinsko osoblje da rade što manju dilataciju tj. koriste male

savitljive kanile da bi smanjili rizik od kidanja i perforacije grlica materice. Kiretaža, struganje zidova materice metalnim instrumentom koji se naziva kireta, obicno nije potrebna. Iskustva pokazuju da je ovaj pristup za ženu mnogo bolji od onih koje izvode tradicionalno obuceni lekari koji koriste vece, cvrste, plasticne ili metalne kanile što zahteva vecu dilataciju i korišcenje kirete posle sukcije.

4. Kiretaža je hirurška intervencija koja se vrši kod obilnog krvavljenja i za dijagnostikovanje razlicitih stanja materice. Najcešce se radi u bolnickim uslovima pod opštom anestezijom. Kiretaža se zamenjuje bržim, jednostavnijim i sigurnijim tehnikama aspiracije i taj se zahvat obicno obavlja na klinikama sa lokalnom anestezijom ili bez nje. Neki lekari abortuse kiretažom rade kod trudnoce stare izmedu 12 i 15 nedelja.

5. Dilatacija i evakuacija su noviji metodi koji kombinuju dilataciju, kiretažu i tehnike vakuumske aspiracije za abortuse koji se rade kod trudnoca starijih od 12 nedelja. Pošto je fetus veci, materica mekša i podložnija povredama nego u prvom tromesecju, dilatacija i evakuacija su komplikovanije i zahtevaju više veštine od osobe koja izvodi abortus. Pre zahvata je potrebno uraditiispitivanje ultrazvukom. Grlic materice se mora više proširiti kod starije trudnoce, jer su potrebni veci instrumenti da bi se ona mogla ukloniti. Cesto se dilatacija zapocinje tako što se dan pre abortusa stavi jedan ili više laminarnih štapica od morske alge u otvor grlica materice. Štapici su sterilizovani, apsorbuju tecnost, pa posle nekoliko sati nabubre za 1,3-3 puta od svoje prvobitne zapremine i polako šire grlic materice. Dilatacija koja se vrši na ovaj nacin je sigurnija i bolja od dilatacije koja se vrši u isto vreme kada i abortus, pogotovo kod poodmaklih trudnoca. Rizik od infekcije je mali i obicno sam štapic laminarije zapocinje pobacaj. Štapic se uklanja u vreme abortusa. Ukoliko je potrebno koriste se dilatatori da se grlic materice još proširi, a zatim lekar koristi kiretu ili vakuumsku sukciju da bi otklonio sadržaj materice.

6. Indukcioni abortus je postupak kada lekar injekcijom kroz trbušni zid ubrizgava tecnost u amnionski mešak koji okružuje fetus, da bi izazvao pobacaj. Nekoliko sati kasnije, kontrakcije izazivaju dilataciju grlica materice i fetus i placenta bivaju izbaceni. Koristi se u slucaju da je trudnoca starija od 16 sedmica. Neki put je posle ovog postupka potrebna kiretaža da bi se otklonio eventualno zaostali sadržaj u materici. Ovaj metod zahteva boravak u bolnici najmanje 24 sata.

7. Prostaglandinske supozitorije stavljene u vaginu ponekad izazivaju jake kontrakcije materice što izaziva pobacaj. Ovo je najnoviji metod za izvodenje abortusa.

8. Histerotomijom, hirurg uklanja fetus i placentu, zahvatom koji je slican manjem carskom rezu. Ovaj metod nosi mnogo vece rizike od svih ostalih.

RIZICI I KOMPLIKACIJE

Svaki medicinski postupak, pa i abortus, nosi sa sobom rizik i mogucnost komplikacija. Procenat rizika i mogucih komplikacija kod abortusa u prvom tromesecju je 1%. Što je trudnoca starija i procenat komplikacija koje se mogu javiti nakon abortusa je veci. Znaci komplikacija se javljaju u prvih nekoliko dana posle prekida trudnoce.

Navešcemo rizike i moguce komplikacije kod abortusa aspiracijom, njihove simptome i lecenje. Infekcija Infekcija je jedna od najcešcih komplikacija. I pored korišcenja sterilnih instrumenata I antiseptika postoji mogucnost da bakterije dospeju do materice. Znaci infekcije su visoka temperatura, bolovi u stomaku i/ili vaginalna sekrecija neugodnog mirisa. Leci se antibioticima. Posle lecenja treba otici na kontrolni pregled da bi se utvrdlo da li je infekcija izlecena i da nema zaostalog tkiva u materici. Ako se ne leci, infekcija može prouzrokovati ozbiljna oboljenja, sterilitet, pa i smrt. Zaostalo tkivo

Pošto lekar koji izvodi abortus ne može da vidi unutrašnjost matericne duplje, može se desiti da u materici ostane izvesna kolicina tkiva ploda ili posteljice. Znaci zaostalog tkiva su jako krvavljenje, izbacivanje komada zgrušane krvi, jaki grcevi, krvavljenje koje traje više od 3 nedelje ili cak znaci trudnoce (nabrekle grudi, mucnina, zamor), koji traju više od jedne nedelje. Velika je verovatnoca da ce se ostaci tkiva u materici inficirati.

Ponekad se daju lekovi koji izazvju kontrakcije mišica materice i izbacuju preostalo tkivo. Druga mogucnost je uklanjanje tkiva postupkom aspiracije ili kiretažom.